

Stepan Romanov

Teie 01.04.2026 kollektiivne pöördumine

Meie .05.2026 nr 1-6/26-70/2

Kollektiivne pöördumine „Eesti muutmise vastu tuumasihtmärgiks ja välisminister Margus Tsahkna tagasiastumise nõue“

Lugupeetud kollektiivse pöördumise algataja

Riigikaitsekomisjon arutas Teie osalusel oma k.a 21. aprilli istungil kollektiivset pöördumist. Sellel istungil lugesite ette taotluse, mis lisaks istungi protokollile registreeriti ka avalikult kättesaadavana kollektiivse pöördumise lisana.

Kollektiivne pöördumine lähtub ERR uudisest, kus tsiteeriti välisminister Margus Tsahkna: <https://www.err.ee/1609944383/tsahkna-est-ivalispoliitika-pole-akadeemilisteks-motteavaldusteks>.

Tuumahoidutusest rääkides ütles Tsahkna, et tema hinnangul ei tohiks Euroopa eemale tõugata NATO-ülest tuumahoidutust. Ta lisas, et vajadusel oleks Eesti valmis võtma oma pinnale mõne liitlase tuumarelva. „Tuumarelv siia meie territooriumile tuua, me ei ole selle vastu. Meil ei ole sellist doktriini, kus me oleksime kuidagi välistanud, kui NATO peab vajalikuks vastavalt meie kaitseplaanidele paigutada ka näiteks meie territooriumile tuumarelv,“ sõnas Tsahkna.

Uudise aluseks olevas 17.02.2026 „Esimese stuudio“ saates märkis välisminister Tsahkna eelnimetatud lausetele **lisaks**, et tuumarelv paigutamiseks Eestisse puudub praktiline vajadus ja see võib olla isegi väga riskantne ning tuumahoidutuseks ei pea paigutama tuumarelv piiri lähedale, vaid pigem vastupidi.

Saatega on võimalik lähemalt tutvuda siin:

<https://arhiiv.err.ee/video/vaata/esimene-stuudio-margus-tsahkna-510380>.

Rahvusvaheline õigus. Eesti Vabariik on Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 18.12.1991 otsuse alusel ühinenud 1968. aastal koostatud „Tuumarelvade leviku tõkestamise lepinguga“.

Otsus on kättesaadav siin: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13075449>.

Eelnimetatud lepingu II artikkel sätestab, et iga käesoleva lepingu osaline tuumarelvide mitteomav riik kohustub mitte kellelki vastu võtma mitte mingisuguseid tuumarelvide või muid tuumaplahvatusseadeldisi, samuti mitte kontrolli nende relvade või plahvatusseadeldiste üle ei otseselt ega kaudselt; mitte tootma ega mingisugusel muul teel soetama tuumarelvide või muid tuumaplahvatusseadeldisi, samuti mitte taotlema ega vastu võtma mis tahes abi tuumarelvade või muude tuumaplahvatusseadeldiste toomiseks.

NATO tuumaheidutus, mis on organisatsiooni olulisim heidutusvahend, on kooskõlas eelnimetatud tuumarelvade leviku tõkestamise lepinguga. „NATO jääb tuumaliiduks nii kauaks, kui tuumarelvad on olemas. NATO tuumavõimekuse peamine eesmärk on rahu säilitamine, surveavalduste ärahoidmine ja agressiooni tõrjumine. Liitlased on alati pidanud kinni oma tuumarelvade leviku tõkestamise lepingust tulenevatest kohustustest ja teevad seda ka edaspidi.“¹ Näiteks USA on paigutanud oma tuumarelvade liitlaste kaitseks Saksamaale ja Türgi. Saksamaale ja Türgi paigutatud tuumarelvad on USA kontrolli all ning neid ei ole eelnimetatud riikidele üle antud.

Venemaa on paigutanud oma tuumarelvade Valgevenes. Venemaa on rikkunud olulisi relvastuskontrolli kohustusi ja kasutanud vastutustundetult ähvardavat tuumaretoorikat.²

Eestis paiknevad ja Eestit kaitsevad Ühendkuningriigi, USA ja Prantsusmaa sõjavägede üksused, kes on ühtlasi tuumarelvade omavad riigid.

Esitasite taotluse, et Venemaa relvajõudude vanemohvitser ja Riigiduuma endine liige, alampolkovnik reservis Maksim Šingarkin osaleks tuumaohutuse eksperdina videosilla vahendusel riigikaitsekomisjoni 21.04.2026 istungil. Riigikaitsekomisjonis leiti, et alampolkovnik reservis Maksim Šingarkin ei ole erapooletu ekspert. Riigikaitsekomisjon juhib tähelepanu veel sellele, et Riigikogu ja tema komisjonide istungid toimuvad seadusest lähtuvalt eesti keeles ning riigikaitsekomisjon ei kasuta reeglina istungite läbiviimisel videosilda.

Oma 21.04.2026 taotluses, mis on lisatud kollektiivse pöördumise juurde, märkisite rahva seisukoha fikseerimise kohta järgmist: „Palume lisada järgmine sõnastus: „Eesti kodanikel on eksklusiiivne vetoõigus igasuguste massihävitusrelvade paigutamiseks oma maale ning seda õigust ei saa delegeerida ametnikele ilma otsese hääletusega.““ 21.04.2026 istungil täpsustasite, et pidasite silmas tuumarelvade Eestisse paigutamiseks üleriigilise referendumi läbiviimist. Juhime tähelepanu, et Eesti Vabariigi põhiseaduse § 106 järgi ei saa rahvahääletusele (referendumile) panna riigikaitse küsimusi.

Mis puudutab välisminister Margus Tsahkna tagasikutsumist, siis Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse §-de 133 ja 134 järgi saab ministri umbusaldamise algatada vähemalt viiendik Riigikogu koosseisust (21 Riigikogu liiget) kirjaliku nõude esitamisega Riigikogu istungil. Eelnimetatud nõue peab saama täiskogus koosseisu häälteenamuse ehk vähemalt 51 häält. Riigikaitsekomisjonis on 12 Riigikogu liiget. Komisjoni liikmed ei pea põhjendatuks, et kollektiivses pöördumises toodud põhjustel algatatakse välisministri umbusaldamine.

Tulenevalt eeltoodust otsustas riigikaitsekomisjon oma 21.04.2026 istungil häältega 6 poolt ja 1 vastu kollektiivses pöördumises esitatud ettepanekud tagasi lükata.

Austusega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kalev Stoicescu

esimees

¹ Põhja-Atlandi Nõukogu 20.04.2026 avaldus tuumarelvade leviku tõkestamise lepingu kohta, internetis kättesaadav: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2026/04/20/north-atlantic-council-statement-on-the-occasion-of-the-11th-review-conference-of-the-treaty-on-the-non-proliferation-of-nuclear-weapons>

² Ibid

Teadmiseks: Rahvaalgatus.ee

Aivar Engel
631 6470 aivar.engel@riigikogu.ee